

tekst: Jan Erik Grunveld

Het Jiddisje lied als levensopdracht

tekening: Edgar Jansen – www.edgarportraits.com

De jonge Israelische tenor Yoed Sorek ziet het Jiddisje lied als zijn missie. De liederen die hij van zijn grootmoeder leerde, brengt hij samen met concertpianiste Susanna Klovsky ten gehore in het programma 'Si-ma's Songs'.

Behalve een sprankelende vertolker van het Jiddisje lied is Sorek, afkomstig uit Jeruzalem, ook chazzan, operazanger en de dirigent van het koor van de hoofdsynagoge van Straatsburg. Hij studeerde onder andere aan het Haags conservatorium. Maar: 'Er is één gebied dat ik echt als mijn 'missie' beschouw. Door het Jiddisje lied kan ik écht iets betekenen. Die traditie moet behouden blijven! Het verhaal moet aan zoveel

---

---

mogelijk mensen worden verteld. Europa wordt opnieuw steeds gevaarlijker voor Joden en andere minderheden. We moeten ons herinneren wat er is gebeurd, en tegelijk met een positieve blik naar de toekomst kijken. Muziek en lied zijn daartoe de meest effectieve middelen. Dát is de muzikale activiteit die voor mij het allerbelangrijkst en meest uitdagend is.

'Mijn inspiratie komt in de allereerste plaats van mijn grootmoeder. *Moreshet* – erfgoed – was heel belangrijk voor haar. Zij zag in mij de mogelijkheid haar verhaal levend te houden. Ik probeer haar uitspraak en haar authentieke versie zoveel mogelijk te volgen. We hebben uren doorgebracht in haar eenvoudige huis in Jeruzalem – samen '*lakhen und vaynen*' – en met veel plezier iedere nuance, iedere noot, iedere lettergreep geoefend.'

De familie van vaders en moeders kant kwam oorspronkelijk uit Lublin in Polen en Vilnius in Litouwen. Maar na de Tweede Wereldoorlog besloten zij op *alija* te gaan. Inmiddels woont Sorek echter in Augsburg.

Voor Sorek lag de beslissing naar Duitsland te gaan eigenlijk voor de hand. 'Daar is nu eenmaal het grootste publiek voor Jiddisj; het is een goed startpunt voor een jonge Jiddisje zanger. Ik heb er uitvoerig met mijn grootmoeder over gesproken. Ik heb haar heel direct gevraagd: heb je er, na alles wat de Duitsers je hebben aangedaan – zij heeft de Sjoa overleefd –, moeite mee als ik naar Duitsland verhuis? Was dat het geval geweest, dan was ik na de studie teruggegaan naar Israel. Maar zij bleek er volledig achter te staan. Zij vindt dat de mensen van mijn generatie hun leven niet moeten laten bepalen door de Sjoa. We moeten juist een normale verhouding scheppen tussen onze landen. Wanneer ik een vast publiek heb gekregen in Europa wil ik wel weer terug naar Israel, en dan van tijd tot tijd voor concerten en tours terugkomen.'

De contacten met Duitsland zijn echter nog ouder. Als jongens-sopraan zong Sorek in 1993 onder dirigent Claudio Abbado met het Berliner

Redding

Sorek: 'Nu ik naar Nederland kom, wil ik mijn diepe dankbaarheid uitspreken, speciaal naar de groep uit Rotterdam, destijds vast komen te zitten in Estland, die mijn grootmoeder het leven heeft gered, met groot risico voor henzelf. Zij hebben haar en haar vrienden meer dan eens gered door een schuilplaats en eten te verschaffen. Eén persoon in het bijzonder, Hugo Butter uit Rotterdam, verdient heel veel dank. Het hele verhaal is te horen in het programma 'Sima's Songs'.'

Philharmoniker. 'Het kinderkoor Ancor, waar ik in zong, was door Berio uitgenodigd zijn compositie 'Ofanim' in Berlijn uit te voeren. Een jaar eerder had ons koor dat in Jeruzalem gezongen; ik zong toen de solo van vijf minuten waarmee het stuk begint. De componist koos vervolgens ons koor uit in plaats van een van de vele Duitse kinderkoren! Na ons speelde Murray Perahia met het Philharmoniker en Abbado het derde pianoconcert van Beethoven. Toen ik dát hoorde, besloot ik musicus te worden! Ik ben overigens de enige musicus in mijn familie, en werd thuis bepaald niet aangemoedigd om te zingen of piano te spelen!'

Susanna Klovsky, een veel gevraagd concertpianiste, vertelt dat veel mensen in haar omgeving helemaal niet weten dat zij Joods is. 'Nu zij mij met dit programma horen, krijgen ze een completer beeld van me. Mijn vader is jazz-trombonist en arrangeur. Wanneer ik Jiddisje liederen hoorde, dan hoorde ik altijd zijn frisse en jazzy versies voor bigbands en folkbands. Ik heb ook vaak meegespeeld, met veel plezier. Samen hebben Yoed en ik een veel traditionelere benadering. Ik vind het een eer te delen in de traditie van zijn grootmoeder. Het is levende traditie, die je nog maar heel weinig vindt, en Yoed is een fantastische ambassadeur voor het Jiddisje lied!'

Yoed Sorek en Susanna Klovsky wonnen tijdens het International Jewish Music Festival 2014 de Mira Rafalowicz-prijs voor beste vertolking van het Jiddisje lied. Ook wonnen zij de MerkAz-prijs. Kunstenisraël haalt hen naar Nederland.
3 mei synagoge Weesp
6 mei synagoge LJJG Amsterdam
7 mei MerkAz, Utrecht
Meer informatie: www.kunstenisrael.nl